

KRONIK i Dagbladet Information 2. maj 2022

Gensidig nedrustning er mulig og helt nødvendig

At gå imod en hovsa-løsning om at opruste for 18 mia. kr. bliver desværre set som kontroversielt i denne oppiskede krigsstemning. Men vi bør gå efter forbud mod atomvåben, gensidig nedrustning og langsigtet forebyggelse af væbnede konflikter, skriver talspersoner for foreningen Nej til Oprustning – Ja til Bæredygtig Sikkerhedspolitik, Susanne Possing, Henning Salling Olesen og Steen Folke, i denne kronik

Den 6. april besluttede 60 mennesker på et møde i København at oprette en organisation med navnet Nej til Oprustning – Ja til Bæredygtig Sikkerhedspolitik. Initiativet blev omtalt i Information den 16. april i en artikel, der diskuterede, hvordan krige medvirker til at polarisere den offentlige debat. Blandt de interviewede var Susanne Possing som talsperson for initiativet. I slutningen af artiklen fandt journalisterne det passende at spørge, om man kan sammenligne dem, der støtter et sådant initiativ, med »klimabenægtere midt i en klimakrise«. Det udsagn fik de halvhjertet tilslutning til fra en militæranalytiker på Forsvarsakademiet.

Således endte Information med selv at bidrage til debattens polarisering. At sidestille et initiativ, der opfordrer til diplomati og konfliktmægling og advarer mod oprustning og eskalering af krigsfarens i verden, med verdensfjerne klimabenægtere finder vi uhyrligt. Vi vil gerne forklare hvorfor.

Vores udgangspunkt er ikke pacifistisk. Men vi er imod en hovsa-beslutning om oprustning, der træffes efter hemmelige forhandlinger i en oppisket krigsstemning. Regeringen og folketingets planer om at bruge yderligere 18 milliarder om året på militæret peger i en helt forkert retning. Det enorme beløb kunne i stedet bruges til at finansiere den grønne omstilling, forbedre velfærden og forøge udviklingsbistanden.

Oprustning øger ikke vores sikkerhed

Vi er lige så forfærdede som alle andre over Putins angrebskrig i Ukraine og lige så fulde af beundring for ukrainernes heltmodige forsvar. Men vi konstaterer, at Danmark og andre NATO-lande ikke bidrager til en fredeligere verden gennem yderligere oprustning de næste 10-20 år. NATO's samlede militærudgifter er allerede mange gange større end Ruslands. Putins ryggesløshed har samtidig sat Vestens sikkerhedspolitik skakmat. Over for en utilregnelig modstander med atombomber kan man ikke bruge sin militære overmagt uden at risikere ragnarok.

Derfor ser vi magtesløse til, mens Ukraine bliver smadret og millioner af ukrainere bliver tvunget til at flygte. Krigen har afsløret, at militær styrke ikke uden videre skaber sikkerhed.

Selv om ansvaret for krigen i Ukraine helt og holdent er Putins, bør vi ikke glemme, at NATO's gradvise udvidelse i Østeuropa uden sikkerhedsgarantier for Rusland har bidraget til usikkerheden.

De nye, omfattende sanktioner mod Rusland vil ikke alene skabe alvorlige problemer for 145 millioner russere på kort sigt, men også på lang sigt kunne udelukke Europas største land fra det gode selskab. Vi ønsker ikke et nyt jerntæppe i Europa eller en langvarig kold krig. Snarest muligt efter krigen ophør bør man forsøge at involvere Rusland i en fælles europæisk sikkerhedsarkitektur.

Beslutningen om de 18 milliarder mere om året til militæret, fuldt indfaset fra 2033, betyder en yderligere militarisering af dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik. I forvejen arbejder regeringen på en aftale med USA om udstationering af soldater og militært udstyr i Danmark i fredstid. Det øger ikke Danmarks sikkerhed, men risikerer tværtimod at involvere landet i amerikanske militære interventioner og gøre det til mål for gengældelse.

Om de 18 milliarder kroner bliver til glæde for europæisk eller amerikansk våbenindustri, er måske den primære virkning af folkeafstemningen om forsvarsforbeholdet den 1. juni. Uanset, om vi er med i det militære samarbejde i EU eller ej, forekommer det langt vigtigere at drøfte de ikke-militære sider af sikkerhedspolitikken.

De mange milliarder kan bruges bedre

Ruslands raslen med atomvåben har fået mange til at indse, at en verden med atomvåben er fundamentalt usikker. Hverken den nuværende eller tidligere regeringer har arbejdet konstruktivt for at reducere atomtruslen. I 2017 vedtog FN's generalforsamling en traktat om forbud mod atomvåben. Hverken Danmark eller noget andet NATO-land har ratificeret traktaten. Tyskland og Norge vil være med som observatører, når der i juni i FN-regi er møde om udrulning af traktaten. Danmark bør aktivt arbejde for at afskaffe atomvåben, tilslutte sig traktaten og deltage som observatører ved mødet i juni.

Med begrebet bæredygtig sikkerhed lægger vi os i forlængelse af Olof Palmes Uafhængige Kommission om Nedrustning og Sikkerhedsspørgsmål, som midt under Den Kolde Krig i 1982 slog fast, at nationer og befolkninger kun kan føle sig sikre, når deres modparter føler sig sikre. Det kaldte de 'fælles sikkerhed'.

Olof Palme International Center i Stockholm (<https://commonsecurity.org/>) (https://commonsecurity.org/CommonSecurity_Report_2022_Blue.pdf) har netop udgivet en rapport, der fremhæver begrebets relevans i dag. For yderligere at understrege betydningen af de konfliktskabende trusler, som klimakrisen og verdens eskalerende ulighed udgør, har vi valgt at tale om bæredygtig sikkerhedspolitik.

Vi opfordrer til, at man begynder at tale om, hvad de militære milliarder ellers kunne bruges til i en tid, hvor vi alle er truet af klimakrisen. Og om den sociale og økonomiske ulighed, som udfordrer sikkerheden globalt og internt i mange lande, ikke mindst i det globale syd. Millioner af mennesker mangler rent vand og ordentlig mad, og alt for mange steder er man allerede for sent ude med omstillingen til grøn energi.

Hvis vi vil undgå, at konflikter fører til krig, skal vi udvikle en ny sikkerhedspolitik. Én, som nedtrapper gennem diplomatiske virkemidler, bygger på indsigt og viden om andre landes interesser og behov, og som forsøger langsigtet at løse nogle af de konfliktskabende problemer.

Et brud med status quo

Vi kan ikke med ét slag trylle militære konflikter væk, men oprustning sender det forkerte signal og er virkningsløst over for den globale stormagtskonflikt. En langsigtet forebyggelse af væbnet konflikt vil kunne fremmes ved, at civilsamfundet stiller krav til de politiske eliter om fred.

Fælles sikkerhed, gensidig nedrustning og forbud mod atomvåben er ikke urealistiske mål. De er ikke umulige i demokratiske lande, men selvsagt ekstremt vanskelige i lande med autokratisk styre, censur og fraværende eller manipuleret demokrati, som for eksempel Rusland. Men det er det, vi bør gå efter.

Invasionen i Ukraine er ikke den russiske befolknings projekt. Det er et autokratisk regimes ideologiske projekt, som gennemføres via undertrykkelse, informationsstyring og populistisk nationalisme.

Vi spørger: Hvad sker der, når krigen i Ukraine er slut? Hvor er refleksionerne over følgevirkningerne af både sanktioner og af øget oprustning? Har man tænkt over det? Hvad vil fremtidsscenerierne blive? Hvis ikke vi rejser den slags spørgsmål nu, vil vi stå afmægtige, også efter krigen i Ukraine er slut. Og så kan det vise sig at være for sent.

Som Lea Ypi, den albanske professor i politisk teori for nylig skrev i Information, ser vi frygt træde i stedet for rationalitet og destruktionskraften tone frem som den

sidste suveræne magt. Heroverfor rejser Ypi et andet perspektiv:

»Vi kan enten trække os væk fra hinanden. Eller vi kan forestille os politiske projekter, der er ægte inkluderende: et brud med status quo, væk fra en verden, der er defineret ved indflydelsessfærer og grænser, der beskytter eksisterende militære og økonomiske interesser. Hvilken af disse holdninger, der hersker på et givet tidspunkt, afhænger af de forventninger, hvormed vi møder hinanden? Det afhænger af, om vi ser hinanden som midler eller som mål; som forhindringer, der skal ødelægges eller som medmennesker, vi skal engagere os i«

[Vores initiativ](#) taler for det sidste.

Susanne Possing, Henning Salling Olesen og Steen Folke er talspersoner for Nej til Oprustning – Ja til Bæredygtig Sikkerhedspolitik